

Kraj **Vysocina**

Region
Havlíčkovobrodsko

Region Havlíčkobrodsko

Cirkevní památky

Stopy slavných osobností

Zámek

Muzea a galerie

Rozhledny a vyhlídková místa

Městská památková zóna

Sochařská a drobná architektura

Zajímavosti a unikáty

Tvrz

Zřícenina

Židovské památky

Vesnická památková zóna

Lidová architektura

Natura 2000

Zvláště chráněná území

Havlíčkův Brod

Městská památková zóna

Město vzniklo v místech, kde Haberská stezka protínala řeku Sázavu. První písemné zmínky o Brodu pocházejí z poloviny 13. století. Kolem roku 1310 započalo město s budováním opevnění; do současnosti se dochovala část obranného systému včetně jedné nárožní věže (Štáflova bašta). Střed města tvoří pravidelný čtverec náměstí s ulicemi v nárožích. Barokní a novorenesanční fasády a štíty domů vytvářejí hezkou kulisu kolem barokního morového sloupu a kašny ze začátku 18. století.

Havlíčkův Brod

Muzeum Vysočiny

 Historie havlíkobrodského muzea, jednoho z nejstarších regionálních muzeí vlastivědného typu v Čechách, se odvíjí od roku 1874. Muzeum Vysočiny Havlíčkův Brod sídlí v měšťanském domě, zvaném Rolandovský, s výrazným nárožním arkýřem ukončeným věžičkou. V roce 1832 tento dům zakoupil kupec Matěj Havlíček, otec Karla Havlíčka Borovského. Muzeum návštěvníkům nabízí prohlídku stálé expozice věnované novináři Karlu Havlíčkovi Borovskému. Vedle ukázky z díla je zde možné vidět v původním interiéru (Havlíčkův byt) exkluzivní památky po Karlu Havlíčkovi a jeho nejblíže.

www.muzeumhb.cz

Galerie výtvarného umění

 Galerie je příspěvkovou organizací kraje Vysočina a od roku 1999 sídlí v nově zrekonstruovaném měšťanském domě ze 14. století na Havlíčkově náměstí. V síti galerií České republiky zaujímá specifické místo, neboť se jako jediná specializuje na moderní českou knižní ilustraci, kresbu a grafiku vzniklou po roce 1900. Její sbírkové soubory, které čítají více než 7 000 uměleckých děl, dnes představují ucelený pohled na výtvarnou kulturu české knihy a grafiky a jsou zde zastoupeni přední čeští umělci, jako například Cyril Bouda, Vladimír Boudník, Adolf Hoffmeister, Emil Filla, Kamil Lhoták, Bohuslav Reynek, Karel Svolinský, Adriana Šimotová, Jiří Trnka, Adolf Zábranský, Olbram Zoubek a Jan Zrzavý.

www.galeriehb.cz

Kostel Nanebevzetí Panny Marie

 Dominantou historického centra je kostel Nanebevzetí Panny Marie s mohutnou gotickou věží, která nabízí krásný pohled na město a ukrývá jeden z nejstarších českých zvonů – zvon Vilém ulitý ve 30. letech 14. století. Původní raně gotická stavba z poslední čtvrtiny 13. století, jež je dílem Řádu německých rytířů, prošla v průběhu staletí řadou stavebních úprav. Charakteristická barokní kopule byla nad kostelem vztyčena v roce 1707.

Kaple Božího hrobu

 Na severní straně klášterního kostela sv. Rodiny nechala roku 1724 hraběnka Terezie z Pöttingu přistavět kapli Božího hrobu. Stavbu podle plánu pražského stavitele Antonína Václava Spannbruckera provedl kameník Julius Bauer. Do kaple se vchází z kostela oltářem Pět ran Kristových.

Havlíčkova Borová

Městská památková zóna

Obec Borová vznikla na přelomu 12. a 13. století a je známá především jako místo narození Karla Havlíčka, který si později připojil ke svému jménu přídomek Borovský. Dnes je náves obestavěna štitovými usedlostmi se zachovalými vjezdovými branami, které zde vyrostly na starších základech po ničivých požárech na konci 19. století.

Rodný dům Karla Havlíčka Borovského

Národní kulturní památka

Dům č. p. 163, kde se Karel Havlíček narodil, postavil v roce 1818 jeho otec Matěj a zřídil si v něm kupecký krám. V roce 1931 zde byla slavnostně otevřena expozice věnovaná životu a dílu slavného rodáka. Pískovcový pomník nejslavnějšího rodáka od Josefa Strachovského dominuje návesi od roku 1901.

Kostel sv. Víta

Hřbitovní kostel sv. Víta, nejstarší místní památka, dominuje na vysokém kopci okolí a vesnici. Současné stavbě z přelomu 15. a 16. století předcházela pravděpodobně románský farní kostelík, který je v pramenech připomínán už ve 12. století jako hornický. V průběhu 17. století byla pak přistavěna čtyřboká věž. Od kostela se naskýtá překrásná vyhlídka do okolí.

Přibyslav

Městská památková zóna

Sláva Přibyslavi se zrodila z dobývání galenitu s významným procentem stříbra. Po husitských válkách byla těžba utlumena a postupně úplně zanikla. Pokusy o její obnovu v 18. století se již nesetkaly s větším zájmem. Historické centrum města tvoří lichoběžníkové náměstí, do konce 18. století chráněné hradbami. Mezi dominanty městské památkové zóny patří areál kostela s farou a školou, starý špitál a renesanční zámek.

Zámek - Hasičské muzeum Centra hasičského hnutí

Zámek v Přibyslavi nabízí prohlídku Hasičského muzea, které zajímavou formou seznamuje s problematikou požární ochrany. V několika sálech jsou představeny nejstarší způsoby hašení, rozvoj hasičských spolků od poloviny 19. století, vývoj hasičských stejnokrojů a ukázky historické i současné techniky. K zajímavostem patří například nově zrekonstruovaná celodřevěná masivní čtyřkolová stříkačka z roku 1822 či speciální hasičské automobily Tatra z roku 1922 a Praga z roku 1935.

Kostel Narození sv. Jana Křtitele s věží

Působivý barokní kostel s dominantní gotickou věží, která je příležitostně přístupná veřejnosti byl vystavěn v letech 1750–1753 po požáru. Interiérové vybavení kostela je vzhledem k této skutečnosti pozoruhodně jednotné, provedené v rokokovém stylu.

Žižkovo Pole

Žižkova mohyla

Pomník na místě, kde údajně skončil 11. října 1424 husitský vojevůdce Jan Žižka, byl vystaven z iniciativy Obce sokolské a vlastivědných spolků k příležitosti 450. výročí jeho úmrtí. Projekt zpracoval architekt Antonín Wiehl a stavbu realizoval roku 1874 stavitel Josef Šupich. V samotné Příbyslavi připomíná tuto historickou událost jezdecká socha Jana Žižky u zámku od Bohumila Kafky.

Lipnice nad Sázavou

Památník Jaroslava Haška

S Lipnicí je neoddělitelně spjato jméno Jaroslava Haška. Žil od roku 1921 v domku pod hradem. V něm a zejména v blízkém hostinci U České koruny (majitelem hostince je dnes spisovatelův vnuk, pan Richard Hašek) napsal převážnou část svého nejslavnějšího díla Osudy dobrého vojáka Švejka. Jeho pobyt na Lipnici trval do 3. ledna 1923, kdy ve svém domku zemřel. Pochován je na místním starém hřbitově. V domku pod hradem, kde spisovatel a dobrodruh Jaroslav Hašek prožil závěrečnou etapu svého života, se nachází expozice věnovaná jeho osudu a dílu.

Lipnice nad Sázavou

Zřícenina hradu Lipnice

Národní kulturní památka

Turistickým lákadlem je mohutný hrad, založený pány z Lichtemburku na počátku 14. století, který návštěvníkům nabízí za příznivého počasí nádherný pohled nejen na osady a městečka v okolí, ale i na vzdálené hřebeny Železných hor, Žďárských vrchů či Krkonoš.

Skvostem hradu je kaple sv. Vavřince z 1. čtvrtiny 14. století, která je výjimečná velikostí a původně samostatným umístěním na hradním nádvoří, jak tomu bývalo na královských hradech.

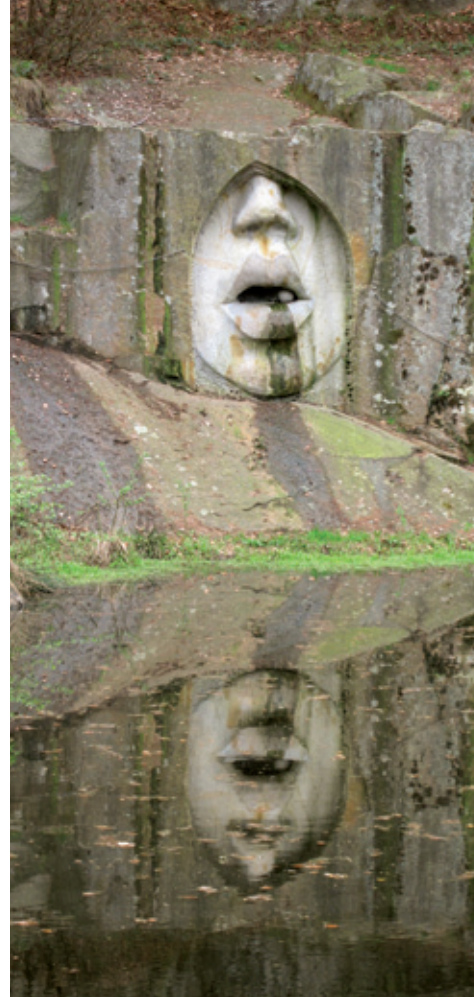

Lipnice nad Sázavou

Národní památník odposlechu

V zatopených žulových lomech nedaleko hradu Lipnice vznikla umělecká galerie, pojmenovaná později Národní památník odposlechu. V metaforické zkratce jsou zde představeny možnosti získávání informací o soukromí lidí (odposlech, udávání a sledování). Autorem díla – Bretschneiderovo ucho, Ústa pravdy a Zlaté oči – je sochař Radomír Dvořák.

Židovské památky

Golčův Jeníkov

Synagoga

Novorománská synagoga s orientálními prvky stojí uprostřed židovské čtvrti od roku 1873. Podle plánů J. Spidila ji vystavěl František Skřivánek z Čáslavi. Stavba v mnohém připomíná pražskou Španělskou synagogu. Její průčelí zdobí vysoké štíhlé sloupy a štukové dekory, pro naše kraje málo obvyklé. Od roku 1977 je budova synagogy využita jako depozitář pražského Státního židovského muzea.

Golčův Jeníkov

Židovský hřbitov

Jeníkovský židovský hřbitov patří k nejstarším a největším v Čechách. Byl založen údajně již ve 14. století. Nejstarší náhrobní kameny, které je na hřbitově možné nalézt a rozluštit, pochází však až z let 1706 (náhrobek Abrahama a Adiny) a 1708 (náhrobek Rivky). Mezi náhrobky vynikají tři tumbky. Nejstarší z nich je z roku 1806 a je v ní pohřben rabin Jakub Jizchak, v tumbě z roku 1814 je pohřben Mordechaj Bero-va a v tumbě z roku 1817 Salman Kornfeld.

Habry

Židovský hřbitov

Hřbitov byl založen pravděpodobně ve 14. století, doložitelný je však až od první poloviny 17. století. V areálu hřbitova jsou zachovány hodnotné barokní a klasicistní náhrobky (stély). Nejstarší čitelný náhrobek pochází z roku 1740. Poslední pohřební obřad zde proběhl roku 1939. Synagoga v Habrech z roku 1825 byla po zániku židovské obce přestavěna na městské kino.

Židovské památky

Havlíčkův Brod

Židovský hřbitov – tyfový

V období 1. světové války řešila vláda Rakousko-Uherska situaci v oblastech, kde probíhaly zákopové boje, vysídlováním civilního obyvatelstva. Na území monarchie vzniklo několik uprchlických táborů, kde bylo toto obyvatelstvo soustředováno. Jeden z takových táborů se nacházel na území Německého (Havlíčkov) Brodu. V kolonii, kde byla vysoká koncentrace osob, se rychle šířila různá infekční onemocnění. Mrtví byli z počátku pohřbíváni na židovském hřbitově, pak se ale kvůli nedostatku místa začaly oběti epidemie pohřbívát na nově zřízeném hřbitově severně od města. Jedná se o naprosto unikátní židovskou památku.

Židovský hřbitov

Hřbitov, který byl založen v letech 1888–1890, sloužil ke svému účelu až do roku 1942. Na jeho ploše se nachází zhruba 200 náhrobků. Jedná se o klasicky pojatý areál s ohradní zdí a hřbitovním domkem s márnicí, který byl v průběhu času obestavěn novodobou zástavbou vilové čtvrti města.

Lidová architektura

Petrovice

Vesnická památková zóna

Zděné usedlosti lidového charakteru s velmi pěkně ztvárněným průčelím dekorovaným plastickými ornamentálními detaily, tak lze jednoduše popsat jádro obce, které je pro hodnotné objekty prohlášeno vesnickou památkovou zónou.

Havlíčkův Brod

Štáflova chalupa

Národní kulturní památka

Štáflovou chalupu, objekt nacházející se v městském prostředí, je možné zařadit do skupiny našich nejstarších dochovaných lidových staveb. Nejstarší části domu jsou datovány do 16. století. V průběhu rozsáhlé rekonstrukce v roce 1999 byla v roubeném jádru stavby objevena starobylá dýmná jizba s horním větracím otvorem pro odchod kouře. K vidění je zde i tzv. černá kuchyně nebo zachovalý povalový strop. Od roku 2010 je objekt národní kulturní památkou.

Sakrální architektura

Pohled

Kostel sv. Ondřeje

Farní, původně konventní, kostel sv. Ondřeje (do roku 1807 kostel Nanebevzetí Panny Marie) byl budován v 60. letech 13. století, z počátku pod patronátem Řádu německých rytířů. Od vzniku cisterciáckého kláštera, založeného v letech 1265–1267, až do jeho zrušení v rámci josefínských reforem, sloužil komunitě zdejších sester.

Kaple sv. Anny

Svatoanenský areál, sestávající se z kostela sv. Anny, kaple a budovy bývalých lázní, je odborníky řazen mezi nejdokonalejší příklady začlenění staveb do krajiny. Centrální stavba kostela sv. Anny je datována do roku 1766. Podle pověsti stojí za zrodem poutního místa písař pohledského cisterciáckého kláštera Jakub Čermák, který při štvání jelena zapadl v lese do bažiny a jemuž skrz modlitbu pomohla dostat se z nesnáze právě svatá Anna.

Krásná Hora

Kostel sv. Jana Křtitele

V jádru pozdně gotický kostel byl za husitských válek zničen. Dnešní raně barokní podobu získal na konci 17. století. Z této doby pocházejí unikátní malované vstupní dveře s motivem Předání klíčů sv. Petrovi. U kostela stojí barokní dřevěná zvonice a márnice.

Golčův Jeníkov

Kostel sv. Františka Serafinského s loretánskou kaplí

Empírový kostel sv. Františka z let 1827–1829 nechal zbudovat hrabě Otto z Herbersteinu v blízkosti loretánské kaple tak, aby kaple k chrámu přiléhala. Loretami jsou nazývány hranolovité stavby stavěné jako kopie svatého domku Panny Marie, jenž se nachází v italském městě Loreta. Do Loreta byl podle pověsti dům Panny Marie přenesen přímo ze Svaté země. Jeníkovskou loretu nechal postavit generál Goltz v letech 1650 až 1653. Nad bránou na ohradní zdi kostela je umístěno sousoší s tématem Svaté chýše. Při vstupu do kostela sv. Františka Serafinského se nezapomeňte podívat vzhůru. Uvidíte zde část válečné kořisti generála Goltze – pravou spodní čelist, lopatku a krční žebro asi padesátitunové samice velryby druhu Balaena mysticetus, v současnosti téměř vyhubeného. Jedná se o nejstarší dochované pozůstatky velkého kytovce na našem území.

Fortifikační památky

Golčův Jeníkov

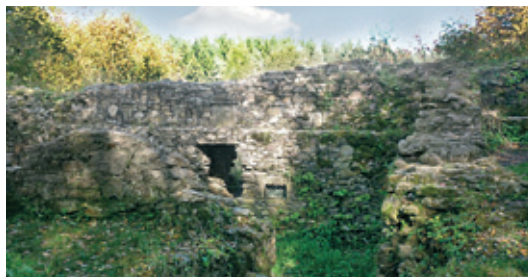
Tvrz

Jedna z nejmladších věžovitých tvrzí na našem území byla postavena nákladem císařského generála Martina Maxmiliána z Goltze v letech 1650–1653. Goltz získal panství darem za věrné služby císaři poté, co bylo zkonfiskováno Janu Rudolfu Trčkovi z Lípy. Objekt dnes slouží ke galerijním a výstavním účelům a je celoročně přístupný veřejnosti.

Břevnice

Zřícenina hradu Ronovec

Hrad Ronovec byl zřejmě vybudován již kolem roku 1262 na základech staršího roubeného hrádku. V době husitských válek byl už zřejmě neobydlen a v roce 1544 je uváděn jako pustý. Na velmi rychlém zániku hradu se podílel i zástup hledačů pokladů v 18. a 19. století.

Ronov nad Sázavou

Zřícenina hradu Ronov

Historie hradu Ronov sahá pravděpodobně ještě do období konce 13. století, kdy byl založen na ochranu cesty vedoucí údolím řeky Sázavy od Žďáru nad Sázavou k Němckému Brodu.

Havranka

Přírodní rezervace

Přírodní rezervace zahrnuje plochou nivu Jiříkovského potoka nad stejnojmenným rybníkem na místě bývalého rybníka asi 8 km západně od Chotěboře s komplexem společenstev rákosin, vysokých ostřic, střídavě vlhkých, pcháčových a rašelinných luk s řadou vzácných a ohrožených druhů rostlin i živočichů.

Kamenná trouba

Přírodní rezervace

Přírodní rezervaci tvoří rybník Kamenná trouba a na něj navazující niva Pstružného potoka nedaleko Lipnice nad Sázavou s dobře vyvinutou mokřadní vegetací a s výskytem řady chráněných a ohrožených druhů rostlin a živočichů. Botanicky nejcennější částí území jsou rašelinné louky nedaleko samoty Malířovna, kde se vyskytují vzácné druhy, jakými jsou ostřice blešní a ostřice dvoumužná, tolíje bahenní, bařička bahenní, vachta trojlistá, všivec ladní, prstnatec májový, zábělník bahenní či drobná vrba plazivá a rozmarýnolistá.

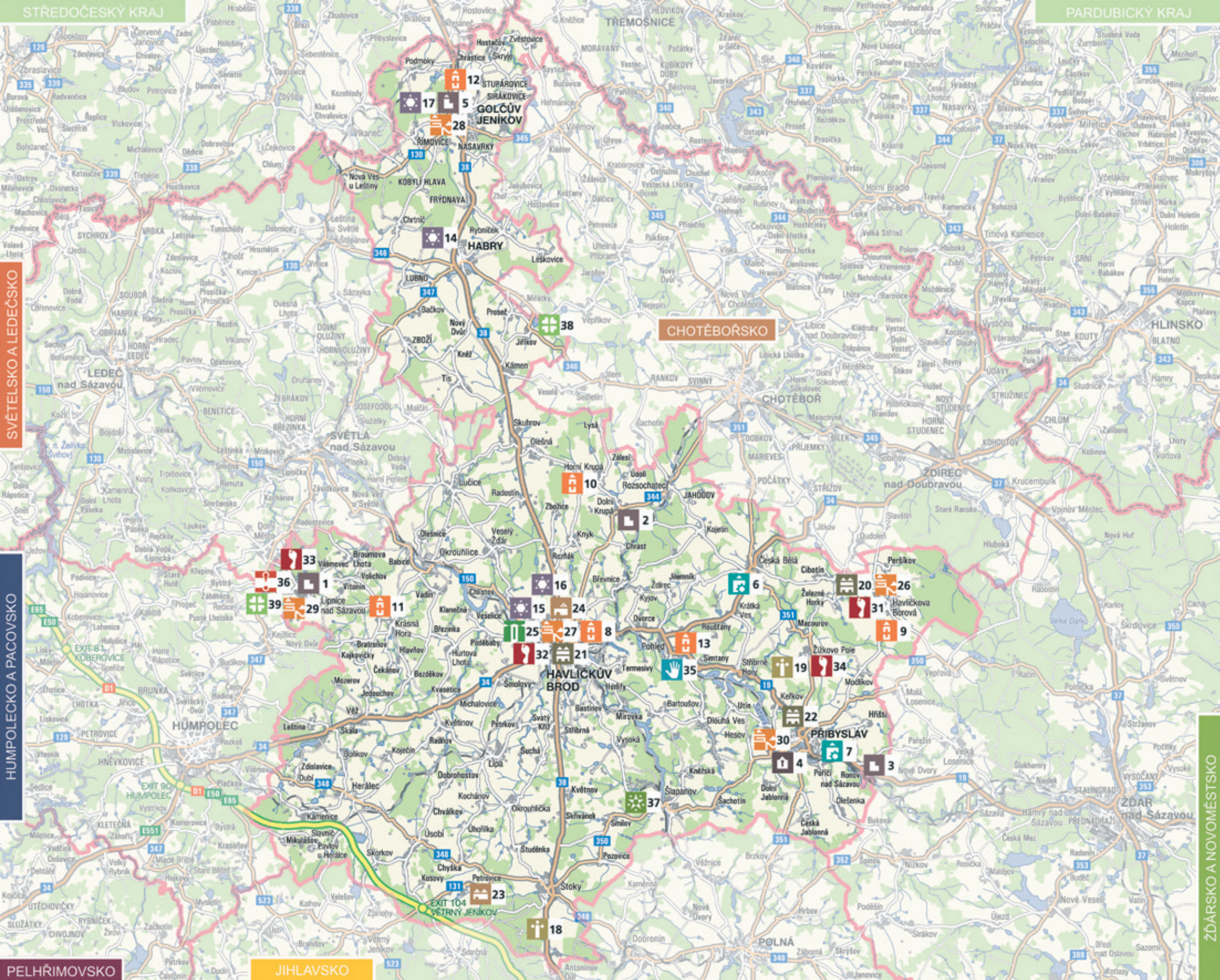
Šlapanka a Zlatý potok

Evropsky významná lokalita Natura 2000

Součástí lokality Natura 2000 jsou vodní toky se zachovanými meandry, protékající kulturní krajinou centrální části Českomoravské vrchoviny, doprovázené typickými pobřežními společenstvy. Význam lokality zvyšuje také trvalý výskyt vydry říční. Součástí je i přírodní památka Šlapanka.

Region
Havlíčkovobrodsko

1:200 000
0km 3km 6km 9km 12km 15km

Cirkevní památky

Díla umělců

Stopy slavných osobností

Zámek

Muzea a galerie

Rozhledny a výhledová místa

Městská památková zóna

Sochařská a drobná architektura

Zajímavosti a unikáty

Technická památka

Tvrz

Zřícenina

Židovské památky

Vesnická památková zóna

Lidová architektura

Natura 2000

Zvláště chráněná území

www.dedictvivysociny.cz

Evropská unie
Evropský fond pro regionální rozvoj
Investice do vaší budoucnosti

ROP
Jihovýchod

Kraj **Vysocina**

Investice do vaší budoucnosti. Spolufinancováno Evropskou unií z Evropského fondu pro regionální rozvoj a krajem Vysočina.

Vydal: Krajský úřad kraje Vysočina, Odbor kultury, památkové péče a cestovního ruchu, květen 2011, Žižkova 57, 587 33 Jihlava, tel.: 564 602 111, www.kr-vysocina.cz

Neprodejné.